

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UNITATEA EXECUTIVĂ PENTRU
FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR ȘI A CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE UNIVERSITARE

Cadru general pentru consolidarea și validarea, la nivel instituțional, a bazelor de date privind absolvenții

Preambul

Studiul pilot privind monitorizarea inserției absolvenților de învățământ superior pe piața muncii, la nivel național, reprezintă un demers inedit pentru România. Ca urmare, în proiectarea sa, trebuie să fie luate în calcul problemele posibile, ce pot să apară din cauza multiplilor factori de incertitudine, generați de lipsa unor exemple anterioare. Totodată, trebuie avut în vedere faptul că testarea unor metode și instrumente cât mai variate, colectarea unor exemple de bună practică și diseminarea cât mai largă a lecțiilor învățate reprezintă obiective de importanță cel puțin similară cu rezultatele propriu-zise ale studiului.

Consolidarea și validarea bazelor de date, de la nivel instituțional, cu datele de contact ale absolvenților, reprezintă unul dintre primele demersuri necesare realizării studiului și are un efect major asupra rezultatelor acestuia. În cadrul acestui demers, trebuie ținut cont de faptul că studiul vizează două promoții de absolvenți de studii universitare de licență, promoția 2008-2009, la 1 an de la absolvire și promoția 2004-2005, la 5 ani de la absolvire. Această diferență de timp poate fi considerată semnificativă și va necesita abordări fundamentale distincte datorită unor factori ce țin de dinamica mediului socio-economic în ansamblu și de mediul universitar în particular. Totodată, trebuie luate în calcul și diferențele existente între instituțiile de învățământ superior din România, în ceea ce privește experiența și capacitatea instituțională de a derula astfel de studii, și, prin urmare, considerăm oportună o abordare flexibilă, care să poată fi adaptată condițiilor specifice.

Aspecte identificate

În cele ce urmează ne vom referi la o serie de factori care pot influența această etapă a proiectului, scopul nostru fiind, pe de o parte, de a construi și/sau consolida baza de date care va conține datele de identificare și datele de contact ale absolvenților de învățământ superior (de studii universitare de licență) și, pe de altă parte, de a valida informațiile din această bază de date. Vom grupa acești factori în factori interni și, respectiv, factori externi mediului academic.

Factori interni mediului academic

Factorii interni de la nivelul unei universități pot influența direct procesul de consolidare a bazei de date instituționale și conținutul acesteia. Astfel, printre aceștia menționăm:

- *Existența unei baze de date cu informații privind absolvenții unei universități (exemplu: date de identificare a absolventului, date de contact etc.)*

Observație: În prezent, în mediul academic nu există un sistem comun, standardizat, care să conțină informații despre absolvenți și să permită accesul la o bază de date comună, în vederea facilitării etapei de aplicare a chestionarului. Construirea, la nivel național, a bazei de date cu studenții din învățământul superior (după finalizarea implementării proiectului Registrul Matricol Unic) va reprezenta o oportunitate majoră care trebuie luată în calcul în viitor, în implemenarea studiilor de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților.

- *Gestiunea datelor privind studenții la nivelul unei universități*

Observație: Gestiunea datelor privind studenții, în format electronic, la nivelul fiecărei universități, a cunoscut o dinamică accelerată în ultima perioadă. Dacă în urmă cu cinci ani, mai puțin de 50% din universități dețineau date în format electronic, în prezent, aceste date sunt

gestionate în format electronic de aproape 90% din instituțiile de învățământ superior¹. Este o observație esențială, cu implicație directă asupra necesității unei abordări flexibile diferențiate, în special în ceea ce privește promoția din anul 2005, în cazul căreia este posibil să fie necesară colectarea datelor atât din format hârtie, cât și din format electronic.

- **Preocuparea unei universități de a menține legătura cu propriii absolvenți, prin structuri specializate (exemplu: Oficiile ALUMNI, grupuri de discuție etc.).**

Observație: Modalitatea de menținere a contactului cu absolvenții diferă de la universitate la universitate, doar o treime dintre acestea având, în momentul de față, structuri specializate dedicate. Dacă în anul 2005 doar 30% din universități mențineau contactul cu propriii absolvenți, în anul 2009 acest procent a crescut la aproximativ 60%². Acest lucru este foarte important pentru raportarea permanentă a universității la piața muncii și pentru adaptarea ofertei educaționale la cerințele acesteia.

- **Preocuparea unei universități de a analiza inserția pe piața muncii a propriilor absolvenți, prin implementarea periodică a unor astfel de studii (poate fi importantă experiența lor în acest domeniu).**

Observație: Mai puțin de jumătate din universități au implementat deja proiecte de monitorizare a inserției absolvenților pe piața muncii, dintre acestea numai 85% având un responsabil dedicat, de regulă din cadrul personalului administrativ și rareori cercetător specializat (17%)³. Acest lucru este foarte important în corelarea ofertei educaționale cu piața muncii, posibilitatea de angajare și oferirea de competențe adaptate nevoilor pieței muncii reprezentând aspecte majore în discuțiile cu reprezentanții mediului economic și politic, esențiale pentru întreaga societate.

Factori externi mediului academic (factori socio-economici)

Factorii externi sunt cei care nu au legătură directă cu mediul academic, dar care pot influența procesul de completare, actualizare sau validare a informațiilor de la nivelul universității, privind absolvenții:

- **Existența unei experiențe la nivel european/internațional**

Observație: În multe țări din Europa există o experiență importantă (de 15-20 de ani în domeniu) în ceea ce privește implementarea studiilor de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților. Provocările și soluționarea diverselor probleme apărute pe parcursul derulării studiilor de monitorizare sunt aspecte care ne ajută în implementarea cu succes a unor astfel de studii în România.

- **Inexistența, la nivel național, a unui sistem public integrat, de tip guvernare electronică, prin intermediul căruia datele privind cetățenii, în calitatea lor de absolvenți sau persoane active, să poată fi corelate cu datele existente la nivelul universității;**
- **Diversificarea ofertelor de telefonie fixă și mobilă**

Observație: În ultimii cinci ani, piața românească de telefonie fixă și mobilă a fost foarte dinamică și, ca urmare, probabilitatea ca o persoană să își schimbe numărul de telefon este destul de ridicată. În prezent, posibilitatea de „portare” a numărului de telefon oferă premise importante pentru diminuarea acestui fenomen (observație importantă pentru identificarea variantelor optime pentru studiile viitoare);

- **Diversificarea ofertelor de servicii e-mail**

Observație: Oferta serviciilor de e-mail s-a diversificat, multe persoane renunțând la vechile adrese de poștă electronică, pentru a beneficia de noile facilități (exemplu, gmail). Acest fenomen se adaugă celui natural, de utilizare a adreselor alocate la locul de muncă.

- **Diversificarea rețelelor de socializare**

Observație: În ultimii ani, în contextul apariției fenomenului „Web2.0”, se constată creșterea rapidă a numărului de rețele virtuale de socializare, precum și a utilizatorilor acestor tipuri de rețele (e.g. Hi5, Facebook, Twitter, LinkedIn, etc). Profilurile utilizatorilor conțin numeroase date de identificare și există posibilitatea creării de rețele proprii de prieteni sau de grupuri de apartenență, între care grupurile de absolvenți sunt foarte frecvente.

¹ Conform analizei datelor și informațiilor obținute în urma aplicării „Chestionarului de identificare a situației actuale privind monitorizarea inserției pe piața muncii a absolvenților de învățământ superior”

² idem

³ idem

Etape generale în vederea consolidării și validării bazelor de date privind absolvenții (la nivel de universitate)

1. Identificarea informațiilor privind absolvenții studiilor universitare de licență (promoția 2004-2005 și promoția 2008-2009), existente în cadrul universității (format electronic și/sau hârtie, la nivel de facultate/universitate).

Observații: Fiecare universitate păstrează o colecție de date ale absolvenților, acestea cuprinzând un minimum de informații de la momentul înscrierii, cum ar fi: nume și prenume, adresă poștală, eventual număr de telefon și adresă de e-mail. La acestea se pot adăuga alte tipuri de informații, care se pot completa ulterior: adresa de e-mail din timpul studiilor universitare; adresa de e-mail a grupului de absolvenți din care face parte; alte numere de telefon; adresa de domiciliu la terminarea studiilor universitare etc. Pot exista cazuri în care, la nivel de facultate, se ține legătura cu propriii absolvenți, existând astfel date de contact actualizate.

2. Introducerea informațiilor existente la nivelul universității/facultății (identificate anterior) într-o bază de date centralizată la nivel instituțional, pornind de la un **set de date de referință**⁴ privind absolvenții (anexată acestui document) și verificarea procedurii de introducere.

- a. Încărcarea directă a datelor existente în format electronic în baza de date centralizată la nivel instituțional.
- b. Completarea bazei de date cu informațiile existente în format hârtie (acolo unde este cazul; este recomandat să se realizeze la nivel de facultate, dar se poate realiza și la nivelul bazei de date centralizate)
- c. Verificarea datelor încărcate în baza de date centralizată la nivel instituțional (prin verificarea realizată de către o altă persoană decât operatorul care a încărcat datele, prin utilizarea unor chei de verificare; de exemplu: numărul de absolvenți pe facultate/program de studiu/forme de studiu etc.). Fiecare universitate își poate stabili propriile chei de validare și/sau poate apela la echipa centrală pentru suport.

3. Completarea în baza de date centralizată la nivel instituțional a informațiilor lipsă privind absolvenții (acolo unde este cazul; este recomandat să se realizeze la nivel de facultate, dar se poate realiza și la nivelul bazei de date centralizate), utilizând diferite metode specifice de căutare.

Observație: Căutarea datelor de contact lipsă se poate realiza, într-o primă etapă, prin intermediul Internetului⁵, pornind de la datele deja existente. Într-o etapă ulterioară, se pot utiliza și alte metode specifice de căutare (v. metode descrise la etapa următoare), iar dacă este posibil și nu este prea costisitor din punctul de vedere al resurselor alocate, se poate apela la informațiile din Pagini Albe sau alte cărți de telefoane naționale sau din registrul de evidență a populației (pe baza CNP-ului).

4. Validarea⁶ informațiilor privind absolvenții, existente în baza de date centralizată la nivel instituțional, prin utilizarea de metode și tehnici specifice.

În continuare, vom expune câteva metode și tehnici generale care pot fi utilizate pentru actualizarea bazei de date (completarea și validarea informațiilor din baza de date cu privire la absolvenții de învățământ superior - studii universitare de licență). Vom prezenta, pe scurt, metodele și mijloacele *posibile* și vom discuta unele dintre avantajele și dezavantajele

⁴ Setul de date de referință de la nivel național conține informații privind absolvenții (date de identificare, date de contact), necesare pentru a se asigura un cadru unitar de aplicare a chestionarului de monitorizare la nivel național. Acesta va fi transmis de către echipa de la nivel central și va putea fi completat (prin adăugarea de câmpuri) cu alte informații existente la nivelul universității. În cazul în care aceste informații nu sunt disponibile, câmpurile corespunzătoare acestora vor rămâne necompletate.

⁵ Internetul este o sursă importantă, care facilitează accesul la informații diverse precum date de contact ale unei persoane, etc. - vezi articolul: http://www.computerworld.com/s/article/9125058/What_the_Web_knows_about_you.

⁶ Prin aplicarea metodelor și a tehnicilor specifice descrise se poate realiza atât actualizarea sau validarea datelor, cât și completarea datelor lipsă.

acestora. Oportunitatea utilizării uneia sau mai multor metode va depinde de elemente ce țin de situația specifică, existentă la nivelul unei universități.

Aplicarea fiecărei metode sau tehnici poate transmite și un mesaj/o invitație de a participa la studiu.

a. *Discuții directe* cu absolvenții (interviuri față în față între un operator pregătit în prealabil și absolvent)

Avantaje: Permite o abordare mai flexibilă și o rată de răspuns mai ridicată.

Dezavantaje: Găsirea modalității de contactare directă este dificilă, implică un cost financiar crescut și un efort ridicat al resursei umane, iar controlul asupra operatorilor de interviu este foarte scăzut.

Observații: Metoda poate fi aplicată în special pentru absolvenții promoției 2008-2009, în perioada de ridicare a diplomelor de licență. În cadrul acestei metode, se pot prezenta/oferi informații privind studiul de monitorizare, în vederea creșterii ratei de răspuns din partea absolvenților, prin materiale promoționale.

Important: Se va completa statusul aplicării acestei metode în baza de date: date confirmate direct de către absolvent, respectiv date neconfirmate cauzate de refuzul absolventului de a colabora, imposibilitatea contactării în mod direct a acestuia etc.

b. *E-mail* (transmiterea către fiecare adresă de e-mail din baza de date cu foști studenți ai promoțiilor 2004-2005, 2008-2009, a unei scrisori prin care se solicită confirmarea corectitudinii propriilor date de contact)

Avantaje: Costul financiar este redus și efortul resursei umane nu este atât de ridicat (transmiterea de mesaje personalizate către liste de e-mail).

Dezavantaje: Există posibilitatea crescută ca adresa de e-mail să fi fost modificată între timp și nu se va putea obține un răspuns.

Observații: În cazul în care această informație (adresa de e-mail) există în baza de date curentă, se poate solicita fiecărui absolvent confirmarea și actualizarea datelor proprii și, în plus, se pot solicita date actualizate (cel puțin adresa de e-mail) pentru alți trei colegi cunoscuți.

Important: Se va completa statusul aplicării acestei metode în baza de date: date confirmate electronic, date neconfirmate electronic din cauza: invalidării adresei de e-mail (mesaj de eroare primit la trimitere), lipsei unui răspuns în decurs de 2 săptămâni etc.

c. *Contact telefonic* (contactarea absolventului, utilizând numărul de telefon din baza de date, în vederea actualizării datelor de contact).

Avantaje: Permite o abordare mai flexibilă, oferă feedback imediat și o rată de răspuns mai ridicată.

Dezavantaje: Există posibilitatea crescută ca numărul de telefon să se fi modificat între timp; poate implica un cost financiar și un efort al resursei umane ridicat.

Observații: În cazul absolvenților ale căror date nu au putut fi confirmate prin intermediul adresei de e-mail și pentru care această informație (numărul de telefon) există în baza de date curentă, se poate solicita fiecărui absolvent confirmarea și actualizarea datelor proprii, și, în plus, se pot solicita date actualizate (cel puțin adresa de e-mail sau număr de telefon) pentru alți trei colegi cunoscuți.

Important: Se va completa statusul aplicării acestei metode în baza de date: date confirmate telefonic, date neconfirmate telefonic cauzate de anumite erori de contact (absolventul nu răspunde, număr de telefon nealocat/inexistent, telefon închis, modificare număr etc.) sau de refuzul respondentului de a participa. Se va face o verificare de rutină a modului în care operatorii și-au îndeplinit activitatea de către șeful echipei de operatori/ echipa de operatori centrală. Se va realiza o verificare aleatoare al unui procent de 5-10% din datele confirmate telefonic și de 50-100% din datele neconfirmate telefonic din cauza existenței unor erori de contact (nu răspunde, număr de telefon nealocat/inexistent, telefon închis, modificare număr etc.) sau

refuzului respondentului de a participa.

- d. *Scrisoare poștală* (transmiterea către fiecare adresă din baza de date cu foști studenți ai promoțiilor 2004-2005, 2008-2009 a unei scrisori prin care se solicită confirmarea corectitudinii propriilor date de contact)

Avantaje: Adresa de domiciliu, de regulă cea a părinților, este cea mai stabilă dintre toate datele de contact, chiar și în cazul modificării acestei adrese existând posibilitatea ca scrisoarea să fie transmisă mai departe destinatarului.

Dezavantaje: Implică un cost financiar crescut, un efort ridicat al resursei umane și un timp prelungit de răspuns.

Observații: În cazul absolvenților ale căror date nu au putut fi confirmate nici prin intermediul adresei de e-mail, nici prin contact telefonic, și pentru care această informație (adresa poștală) există în baza de date curentă, se va solicita fiecărui absolvent confirmarea și actualizarea datelor proprii, sau se va solicita o modalitate de contact a celui vizat, în cazul în care scrisoarea ajunge la o altă persoană care îl cunoaște. De asemenea, se va solicita oferirea de date actualizate a 3 colegi cunoscuți (cel puțin adresa de e-mail).

Important: Se va completa statusul în baza de date: date confirmate la adresa poștală, date neconfirmate la adresa poștală din cauza: întoarcerii scrisorii, lipsei unui răspuns în decurs de 1 lună etc.

- e. *Forum* (crearea unor spații virtuale de întâlnire pentru absolvenți prin utilizarea facilităților oferite de internet)

Avantaj: Permite o abordare flexibilă, iar costul financiar este mai redus.

Dezavantaj: Prezintă un grad ridicat de incertitudine privind nivelul de participare și poate necesita timp ridicat de realizare, moderare și administrare.

Observații: În cazul absolvenților ale căror date nu au putut fi confirmate prin nici una dintre metodele menționate anterior, forumul, deschis pe pagina de internet a universității, poate fi utilizat ca metodă alternativă pentru completarea și validarea datelor proprii, de către fiecare absolvent în parte, precum și pentru transmiterea invitației de a participa la acest studiu.

Important: Se va completa statusul în baza de date: date confirmate după accesarea forumului, date neconfirmate din cauza: neaccesării forumului, refuzului absolventului de a colabora, etc.

- f. *Metode combinate* (combină metode menționate anterior – ex. utilizare simultană forum și contactare prin intermediul e-mailului - sau sunt aplicate succesiv, *în cascadă*, mai multe dintre metodele prezentate anterior)

Observații: Se poate aplica această metodă, de combinare a metodelor prezentate mai sus, pentru maximizarea rezultatelor obținute și minimalizarea costurilor, în funcție de situația fiecărei universități în parte.

5. Integrarea la nivel național a bazelor de date validate în cadrul universităților (etapă opțională)

Analizând avantajele și dezavantajele metodelor și tehnicilor care pot fi utilizate pentru consolidarea și validarea bazei de date a absolvenților la nivel instituțional, considerăm că cea mai eficientă abordare pentru atingerea scopurilor proiectului de față o reprezintă utilizarea unei metode combinate secvențiale, sau mai bine zis a unei metode de tip „în cascadă”. Menționăm faptul că este recomandat ca etapele generale prezentate anterior să fie adaptate contextului instituțional al fiecărei universități, pentru a se atinge rezultatul optim (maximizare rezultate și minimizare costuri).

Abordări ulterioare

- *Actualizarea periodică a bazelor de date. Rolul Registrului Matricol Unic (RMU).*
Pentru studiile viitoare se poate lua în calcul adoptarea unei variante de actualizare periodică a bazelor de date privind absolvenții, având un cadru unitar la nivel național, precum și elemente specifice la nivel de instituție de învățământ superior. Acest demers poate fi susținut corelând studiul actual cu proiectul strategic „Registrul Matricol Unic”. Astfel, pornind de la structura RMU, în cadrul căreia va exista un câmp care să conțină datele de contact ale absolventului, acesta va avea posibilitatea de a le actualiza periodic.
- *Validări punctuale.* Se fac cu prilejul realizării studiilor de monitorizare doar pentru promoțiile vizate. Procesul este realizat la nivelul unei structuri a universității care răspunde de relația cu absolvenții.
- *Sustenabilitatea proiectului.* Identificarea de modalități viabile de susținere financiară a proiectului, ulterior finalizării proiectului POSDRU (fonduri interne, parteneriate public-private etc.).